

„Uppi í eini eikilund“:

Skemtiligur, spennandi og stak væl leiktur

Fyri stúgvandi fullum húsum var sjónleikurinn »Uppi í eini eikilund« framfördur fyrstu ferð seinasta leygarkvöld, og neyvan mundi nakar av áskoðarum fara vónsvikin aftur til húsa. Tað er Jens P. Heinesen, sum hevur skrivað leikin, og er hetta fyrsti sjónleikur hansara.

»Uppi í eini eikilund«, sum leikurinn eitur, er skrivaður í Spaniu, har hövundurin var í 1967-68, og er tað ongin ivi um, at politiska stýrið í hesum landi hevur inspirerað hann til at skriva henda leik.

Sjálvr sigur hövundurin, at ein kann taka leikin sum ein sjálvr vil, — annaðhvørt sum eitt ævintýr, eina spennandi søgu, ella um ein vil leggja nakað annað í hann.

Sjónleikurinn er ein spennandi søga, men hann er meir enn so.

Leikurinn fer fram í Føroyum, men kundi farið fram hvar sum helst. Vit siggja nok ur ungfólk, sum vilja gerast brárik. Hin sinnligi og lærði

Einar (Flemming Samuelsen), sum ikki smæðist við at lata hini fáa nakað av síni vitan og sínum »persónligu teorium«, og genta hansara Ása (Elin Mouritsen), Sámal (Jákup Olsen), sum gongur á stýrimansskúla, er meiri jarðbundin og leggur ikki so nógv í tær persónligu teoriurnar hjá Einari. Genta hansara er Óluva (Rosa á Rógvi Joensen). Síðani hava vit Gunnar (Árni Joensen), ið er handverkari, og Jóhannes (Sonni Smith), sum lesur til lærara.

Tað eru tey, sum fegin vilja gerast brárik, og siggja sær ein møguleika at koma sær innar í húsið har ein ríkaður hevur búð. Tey vita, at hann átti stórt silvursavn og eitt ógvuliga dýrabært frimærkjasavn. Í stovum hansara finna tey onki, men hugsa at hann møguliga hevur goymt dýrgripir sínar í einum rúmi í kjallaranum. So er. Tey finna dýrgripirnar, tey gerast glað, syngja og dansa, og eru longu farin at hugsa um hvussu

nógv verður í part. Meðan tey fegnast um tað, tey hava funnið, verða tey var við, at lemmurin í gólvinum, har tey komu niður ígjøgnum, er settur fyrri og vikast ikki. Tey eru læst inni.

Uppi á hoyra tey onkran ganga, og tey biðja um at sleppa út aftur. Maðurin uppi á sigur onki, men letur bert boð frá sær á tann hátt, at hann sleppur smáum pappirslepum niður til teirra við boðum sínum. Á seðlunum stendur »EG vil hava alt«.

Tað vildi nú verið skeivt at komið fram við hvat eftir hetta hendir teimum innilestu, men so mikið kann sigast, at tað sum fer fram millum ungfólkini í tí læsta rúminum er kanska tað besta og mest sigandi í øllum leikinum. Her siggja vit hvussu hesi ungu fólk reagera undir trýsti og hvør hann er, sum at endanum verður revasaður fyrri annara manna gerð.

Tað eru ivaleyst nógvir mátar, hvussu ein kann leggja sjónleikin út og hvat ein hev-

ur fingið burtúrur honum; men um tað var ætlan hövundans, at lýsa etit diktatoriskt samfelag — diktatorin, — sum vil hava alt, og hvussu fólk noyðist at lata honum alt, sína trúgv, sítt sjálvræði og alt tey eiga, so er tað honum eydnast stak væl.

Væl leiktur

Leikurinn var stak væl leiktur. Hann er livandi og lættur, og lutur leikaranna liggur ikki eftir. Tað er skeivt at taka nakr-

Tey leikandi:



Jákup Olsen (Sámal)



Rosa á Rógvi Joensen (Óluva)



Árni Joensen (Gunnar)



Flemming Samuelsen (Einar)



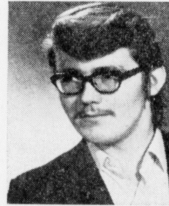
Elin Mouritsen (Ása)



Sonni Smith (Jóhannes)



Knút Wang (tann ókendi)



Niels E. Nielsen (Skutilsveinur I)



Albert Joensen (Skutilsveinur II)

Hermenn úr 7 londum herjað í Álandi

Álandsoyggjarnar - oyggjalandið millum Svøríki og Finland - hevur verið herjað av hermonnum úr 7 ymsum londum

ÁLANDSOYGGJARNAR HAVA GJÖGNUM TÍÐINA VERIÐ UMSTRIDÐAR. HERMENN ÚR SIEY LONDUM HAVA HERJAÐ Á OYGGJUNUM, MEN HVØRJA FERÐ ER TAÐ EYDNAST TEIÐUM AT RISTA TEIR FREMMANDU AV SÆR. H. C. CLAUSEN HEVUR GREIN UM ÁLAND OG LOYVA VIT OKKUM AT TAKA NAKAÐ AV HESI GREIN VIÐ Í SÓSIALIN

Í dag er Áland — 20.000 fólk, 6500 oyggjar og 1426 kvadrát kilometrar stórt — eitt sjálfstýrandi land innan mark Finlands. Fólkíð er svenskt og lík ar hetta.

Oyggjarnar hava verið umstriddar gjøgnum öldir. Seinast eftir fyrri heimsbardaga, tá Fólkaforbundið í Geneve mátti avgera, um oyggjarnar skuldu vera undir Finlandi ella Svøríki. Finland sigraði og láðir partar góðtøku hesa avgerð. Síðani hava álandingar útbýgt og styrkt teirra sjálvræði, og hevur Finland alla æruna uppiborna fyrri tann hátt yvurspurningar eru greiddir uppá.

Finnar vunnu seinasta slagið

Spurningurin um Áland, tá hann var greiddur av Fólkaforbundinum, er ógvuliga áhugaverdur. Unga Finland, sum av góðum grundum ikki hevði serligar diplomatiskar royndir viðvíkjandi úttanríkispolitikki, greiddi spurningin soleiðis, at tað endaði við finskum sigri. Vanliga hevur tað verið so, at meðan Finland mótvægis Onglandi altið er vant til at vinna allar bardagar úttan tann seinasta, var stóðan hann arleidis í hesum føri.

Í fyrstu syftu avgjordi ein

nevnd, sum Fólkaforbundið hevði sett, at Áland skuldi undir Svøríki, og kom hetta álandinum væl við, við tað, at 96 pst. av fólkinum har vildi hoyra til hetta land. Finland segði síðani frá, at málið á Álandi skuldi vera svenskt, og somuleiðis skuldi svensk mentan verða tryggjað á besta hátt. Eisini søgdu teir, at Áland skuldi vera avmiliteriserað umráði. Fólkaforbundið broytti síðani stóðu sína og avgjordi, at Áland skuldi hoyra til Finland.

Áland hevur altið havt mentan líknandi teirri skandinavisku og somuleiðis hevur eisini verið við vinnuvegunum.

Oyggjarnar vórðu skjótt ein handilsmiðdepul. Hovudsstaðurin Mariehamn, er enn næststørsti sjófararsbyur Finlands, og hevur býurin 25 pst. av landsins handilsskipatonsatali. 40 pst. av fólkinum fer dagliga úrkomu sína av landbúnaði. Í fjør vóru meir enn 400.000 ferðafólk og vitjaði í Álandi, og av hesum vóru umleið helvtin úr Svøríki. Álandsoyggjarnar eru ongin ókenniskur kleppur hjá Finlandi.

Skattskylduga úrtøkan í Álandi liggur 10 pst. hægri enn meðaltalið fyrri Finland.

Alt fólkíð flyddi til Svøríkis

Í dag er gott at vera í Álandi, fyrri ikki at tala um hvussu er har um summarið, men soleiðis hevur ikki altið verið. Í 1714 varð Áland hersett av russum. Fólkíð flyddi til Svøríkis og kom ikki aftur fyrr enn friður varð í 1721. Í 1808 vóru rusar aftur á oyggjunum, hetta var í svensk-russiska stríðnum og endaði tað við at Finland kom undir Russland í 1809. Álandingar gjørdur móttíltok móti hervaldinum og tóku til fanga 800 rusarar. Fleiri svenskar herdeildir komu álandinum til hjálpar um nýtt stríð skuldi brostið á. Svenski kongurinn var tó stutta tíð eftir settur av og sambært friðaravtaluna komu Álandsoyggjarnar undir Russland. Tá Krimkrígið herjaði eydnaðist tað fronskum og bretskum eindum at taka eina flotastøð í Bomarsund í Álandi og

spreingja hana í luftina. Álandingar høvdu tá vist teirra tokka til vesturlondini og vónaðu at landið kundi koma undir Svøríki, men undir friðartíðingunum í Paris vildu rusar ikki vita av kravinum um at lata Áland aftur av hondum sínum.

Fyrri heimsbardagi

Næsti leikur, sum fór fram á Álandi, var undir og aftaná fyrri heimsbardaga. Álandingar upplivdu í árunum frá 1914 til 1917 at verða vitjaðir bæði av russiskum, týskum, svenskum og finskum herdeildum. Tá stríðið byrjaði, høvdu rusar flotastøð í Mariehamn og var uppgáva hennara at forða málmflutningi úr norðursvøríki til Týsklands.

Eftir russisku kollveltingina í 1917 komu álandingar aftur við kravi um samanrenning við Svøríki. Í sama sambandi var bræv sent til svenska kongin og stjórnina um at virka fyrri hesum.

6. desember 1917 varð Finland sjálfstøðugt ríki og stjórnin í Finlandi setti seg ímóti